

Albert Jan van Hoek

ik en (E)ik.

Een essay.

Ik en (E)ik

In de IVN-gidsenopleiding moest ik een keer iets voorbereiden over de Eik. In die voorbereiding kwam ik erachter dat er heel erg veel te vertellen is over deze boom. Op zowel biologisch als op cultuurhistorisch gebied is de Eik erg interessant. Er zijn veel dieren afhankelijk van de Eik (tot wel 400 soorten!), er zijn schimmels afhankelijk van de Eik, en ook de mens is op verschillende manieren afhankelijk (geweest) van de eikels, het hout, de bast, de galappels en wat nog meer van de Eik. Ik had een sterk gevoel dat deze verhalen verteld en gedeeld moesten worden. Vandaar dat ik samen met medecursist Esther was begonnen met een plan om deze verhalen op te schrijven binnen onze educatieve opdracht.

Echter, toen het op schrijven aankwam, gebeurde er iets wat ik niet echt had verwacht. Ik was namelijk niet tevreden met de verhaaltjes waarin ik de feitjes over de Eik op papier probeerde te zetten. Ik miste iets. Ik miste een verdiepende laag. Ik miste iets van urgentie. Ik miste een onderliggende reden die het belangrijk maakt om deze feitjes te delen.

Waarom zou ik vertellen dat er een symbiose bestaat tussen de Eik en een schimmel? Wat is het nut hiervan? Waarom zou deze kennis je leven verrijken? Hier heb ik een tijdje mee geworsteld. En ik realiseerde me dat dit gemis voor mij iets essentieels was in de context van de gidsenopleiding.

Binnen de opleiding weet ik dat ik word opgeleid tot IVN-natuurgids. Wat inhoudt dat ik moet voldoen aan de leerdoelen en dat ik een aantal basisinzichten moet kunnen reproduceren over het landschap en de soorten die hierin leven. Maar het voelt ook een beetje alsof ik als gids moet vertellen wat de mensen verwachten: namelijk dat de Eik een symbiotische relatie kan aangaan met een schimmel. En daar miste ik toch iets.

Ook werd er binnen de opleiding gesproken over het “beleven van de natuur”, wat bij mij vragen oproept. Want wat moet je dan beleven? Over welke emoties hebben we het hier? Verwondering? Zo zat ik wat te malen en te worstelen. Maar uiteindelijk zijn er een aantal verhaaltjes over de Eik tot mij gekomen die ik graag wil delen.

Maar voordat ik die verhaaltjes deel, wil ik eerst nog wat verder ‘bomen’ over de door mij begeerde verdiepende laag. Want wat drijft mij om natuurgids te worden? Als natuurgids is je hobby om andere mensen over de natuur te vertellen, in aanvulling op of in plaats van alleen door de natuur te lopen. Wat drijft mij om anderen, op een druilerige zondagochtend, te vertellen over de levenscyclus van de knikkeragalwesp, die switcht tussen de zomereik en de moseik, inclusief een ongeslachtelijke voortplantingsstap? Welke beleving is dat?

Voor mij gaat het antwoord op deze vragen over iets abstracts. Over iets wat ik uiteindelijk mijn identiteit of zelfbeeld noem. Over wat en wie ik ben, en wat mijn persoonlijke natuurbeleving is.

Persoonlijk begint voor mij de natuur dichtbij. Je neus, je handen, je haar, je brein: allemaal natuur, allemaal miraculeus. Het is er. Het groeit. Maar ik heb geen idee hoe het doet wat het doet. Ik heb geen idee hoe mijn eigen lichaam het eten dat ik met plezier naar binnen lepel weet te verteren. Dat mijn lichaam dat toch kan, daar kan ik mij wel over verwonderen. Ik kan mij tevens verwonderen over het feit dat ik me hier überhaupt over kán verwonderen. Want ik verwonder me immers over mezelf, als in: “Hoe kan dit nou?” Ik sta erbij en kijk ernaar.

Dit feit is erg belangrijk voor mijn natuurbeleving. Blijkbaar besta ik uit twee volledig gescheiden werelden: mijn ‘intelligente ik’, waarmee ik verbaasd ben, en mijn ‘biologische ik’, waarmee ik mijn

voedsel verteert. Ik bedoel, met een opleiding medische biologie op zak weet ik natuurlijk wel iets over mijn biologische zelf. Ik weet van de B-cel en de T-cel enzovoort. Maar dat is kennis die ik heb vergaard door boeken te lezen en colleges te volgen. Het is geen kennis die ik bezit omdat ik B-cellen en T-cellen maak. Wat ik natuurlijk wel elke dag doe. Daarom gaat mijn natuurbeleving ook over dit aspect van onwetendheid: dat er een (moeizame) zoektocht is van de mens om meer te weten over onze (eigen) mysterieuze natuur. En dat we in dit proces actief gebruik moeten maken van onze intelligentie om de natuur te kunnen beschrijven, ondanks dat we er zelf ook 100% deel van uitmaken. Het is een soort paradox, maar het geeft mij een gevoel van nederigheid in mijn natuurbeleving. Het geeft me een gevoel dat je met een zaklamp in het duister aan het schijnen bent.

Over deze zaklamp: mijn natuurbeleving hangt samen met de waardering voor wetenschappers en de wetenschappelijke methode zelf. Samen hebben zij niet alleen planten en dieren een naam gegeven, maar ook de onderliggende systemen en het functioneren ervan steeds beter in kaart gebracht. Mijn natuurbeleving gaat dus hand in hand met het gebruik van wetenschappelijke kennis. Een bijkomende belangrijke gewaarwording is dat we als mensen geen eeuwig leven hebben en er dus een element is van het doorgeven van kennis over de generaties heen. Wat ik heb geleerd, is ontdekt door anderen die er vaak nu niet meer zijn. Dus het verhaal over de natuur dat ik mag vertellen is gestoeld op een lange geschiedenis van tijd en moeite. En dit verhaal zal verder groeien in de toekomst. Het is een momentopname van onze huidige kennis.

Voor mijn natuurbeleving maakt het uit dat we levende wezens zijn. Het maakt uit dat mijn intelligentie voortkomt uit een biologisch systeem. Want dit biologische systeem staat toch 'soort van' in een constante dialoog met mijn eigen intelligentie. Ik bedoel dan vooral de invloed die mijn biologische systeem heeft op mijn eigen gedrag. Met mijn intelligentie kan ik plannen, nadenken of reflecteren. Maar ik kan niet besluiten om iets vies te vinden. Mijn lichaam vindt iets vies. Of eng. Of mooi. Smaak valt natuurlijk wel een beetje te ontwikkelen, maar vaak weet mijn lijf al of iets lekker is of niet.

Er is dus absoluut een dialoog. Of in elk geval een domein van mijn werkelijkheid (dit vind ik vies of lekker) waar ik zelf niet veel over te zeggen heb. In mijn leven voelt het alsof er een innerlijke kracht is die een spel speelt van komen en gaan, een kracht die afweegt "should I stay, or should I go". Ik kan naar iets toe worden getrokken, of juist worden afgestoten, en deze aantrekking of afstoting kan heel snel plaatsvinden. Een blik, een geur of een geluid kan al voldoende zijn. Ik kan deze reactie onderdrukken, maar niet uitzetten. En ben ik moe? Of hongerig? Of onder invloed van alcohol? Dan gaat de rem er een beetje af en loop ik achter mijn biologische feiten aan, om het zo maar te zeggen. Mijn persoonlijke ervaring is dus dat ik heel hecht samenleef met het mysterie van de natuur. Dat het als een bijna onzichtbare hand heel dominant aanwezig is in wie of wat ik ben.

Ik heb al benoemd dat er iets is met identiteit. Dit gaat over het feit dat ik het raar vind dat het niet vanzelfsprekend is (anno 2025) om jezelf, zoals hierboven beschreven, ook vooral als biologisch wezen te zien: een lijf met daarin een geëvolueerde intelligentie waarmee je denkt. En dat, omdat je intelligentie geen kennis heeft van zichzelf, je afhankelijk bent van een wetenschappelijke methode (en heel veel tijd van wetenschappers) om je werkelijkheid op te bouwen. En dat je emoties niet plaatsvinden na een (lang) denkproces, maar direct en acuut aanwezig zijn. En dat je daarom moet reflecteren of deze emoties wel gerechtvaardigd zijn, gegeven de acuut beleefde werkelijkheid en de invloed van deze emoties op anderen. Ik benoem dit als identiteit, omdat dit mensbeeld niet wijdverspreid lijkt. Je kunt jezelf identificeren als christen, boeddhist of islamiet, maar het mensbeeld, de identiteit of het zelfbeeld is anders in die overleveringen.

Als mens word je je bewust van jezelf – en tijdens het opgroeien in onze samenleving zijn er verschillende verhalen die je mee kunt krijgen van je ouders, school of omgeving. Sommige mensen,

zoals ik, krijgen het verhaal mee dat je een kind van God bent in een protestantse traditie, of een soortgelijk verhaal in een katholieke traditie, of een islamitische traditie, of juist het verhaal van moeder aarde, of de evolutietheorie, of de hindoestaanse traditie, enzovoort. Er zitten verschillen tussen deze verhalen wat betreft inhoud, maar ook in de hoeveelheid kinderen die de verschillende verhalen horen. Sommige verhalen komen vaker voor dan andere. En er is misschien een verschil tussen die verhalen in hoe goed ze je voorbereiden op alle aspecten van het leven. Ik zou willen zeggen dat deze verhalen over wie of wat je bent ertoe doen. Voor mij persoonlijk was het in elk geval belangrijk. Het verhaal dat ik nu belangrijk vind, is dat je als mens ook een biologisch wezen bent.

Neem bijvoorbeeld zoiets als onze voortplanting als mens. Nog steeds een taboeonderwerp in onze samenleving, maar vanuit biologisch opzicht zo'n wezenlijk en basaal gegeven. Seksualiteit of voortplanting is een fundamenteel onderdeel van het leven. Is er geen drang om je voort te planten, dan is het snel afgelopen met het leven. Dus zelfs zonder enige instructies, zonder opvoeding in welke cultuur dan ook, zonder opdracht, zonder uitleg, zullen jij en ik en alle mensen altijd willen en kunnen voortplanten – we hoeven er geen uitleg of voorbeeld voor te hebben. Dat aspect is groter dan onszelf. Maar in onze cultuur, vanuit menselijk oogpunt, spreken we erover in taboe en onwetendheid. En vanuit christelijk religieus oogpunt zelfs in een context van hel en verdoemenis enerzijds, en binnen het huwelijk met "opdracht van God" anderzijds. In deze context vind ik dat het bovenstaande gaat over identiteit of zelfbeeld. Wat zijn de verwachtingen van jezelf en van anderen?

Wat ik zie in deze religieuze verhalen is een biologisch organisme (de mens) dat intelligentie heeft geëvolueerd (naast nieren, ogen, twee benen etc.). Maar met behulp van die intelligentie heeft de mens enerzijds al wel ontdekt dat wanneer mensen intiem met elkaar zijn, ze graag bij elkaar blijven (het lichaam zegt: stay! We worden verliefd etc.), maar anderzijds heeft de mens nog niet ontdekt waarom dat zo is. Daarom heeft hij de woorden nog niet kunnen vinden om dit inzicht gestalte te geven in een taal of verhaal dat recht doet aan de onderliggende biologische mechanismen. En dus, wanneer in deze cultuur de koppeling tussen mensen gereguleerd en geoptimaliseerd moet worden en je dus wilt proberen om die intimiteit niet zomaar te laten plaatsvinden, ontstaat er een verhaal waarin intimiteit een drang is van de duivel of iets dergelijks.

Voor mij is het biologische, op wetenschap gebaseerde verhaal een heel ander verhaal qua opbouw, pretentie en veranderlijkheid dan het religieuze verhaal. Wetenschap is nieuwsgierig, veranderlijk en open. En je zelfbeeld is dan gebaseerd op jezelf zien als een iteratie van het leven, waarbij je werkelijkheid wordt gevormd door een neurologisch proces in een organisme waarvan je zelf de werking niet snapt, en waar we als gemeenschap van mensen allemaal in hetzelfde schuitje zitten en met elkaar op reis zijn om er wat van te maken. Hoewel ik dit uitgangspunt anders vind, wil ik niet suggereren dat het religieuze verhaal direct slecht is. Ik zie ook de waarde in het religieuze verhaal. Ten eerste: welk verhaal moest je elkaar vroeger vertellen als je wel je gedrag wilde optimaliseren en wilde ontsnappen aan keuzes die je biologische zelf wil maken, zoals de keuze van seksuele partner (of boosheid, egocentrische keuzes etc.), maar de kennis en woorden niet had om te begrijpen dat je een biologisch wezen bent? Ik snap dat wel. En wanneer je het religieuze verhaal afschiet omdat het verhaal feitelijk niet klopt, mis je ook het onderliggende doel waarvan ik, vanuit mijn jeugd, echt denk dat het er is: namelijk het temmen van het 'beest' dat we allemaal zijn, om de gemeenschap met elkaar te laten functioneren en floreren. Religie heeft heel veel, of misschien wel alles, te maken met het vredig samenleven als gemeenschap. Het religieuze verhaal draagt werkelijk iets bij om iets in menselijk gedrag te overwinnen.

Daarover gesproken: we leven in een tijd waarin het weer gaat over oorlog. Over wij en zij. Over een wapenwedloop. Dit zijn momenten waarop we ons moeten focussen om kalm te blijven. We moeten proberen de problemen te doorgronden en elkaar ervan te blijven overtuigen dat er, wat er ook

gebeurt, keuzes mogelijk blijven. We zijn immers intelligent. We kunnen onze emoties overwinnen en met elkaar communiceren, in klare en duidelijke taal. Zo kunnen we elkaar aanspreken en wellicht dood en verderf voorkomen. Voor mij is de grondwet een prachtig voorbeeld van hoe we op basis van onze intelligentie komen tot een manier om de tweestrijd tussen onze biologie en een rationeel geoptimaliseerde samenleving vorm te geven. De grondwet (en eigenlijk alle wetten) vormt een boek waarin we, over de generaties heen, onze intelligentie gebruiken om ons gedrag als biologische wezens te temmen zodat samenleven mogelijk wordt en blijft. Niet voor een enkeling, maar voor de hele samenleving. Op basis van onze intelligentie kunnen we besluiten om onze medemens te doden. Maar we kunnen onze intelligentie ook gebruiken om samen te werken met diezelfde medemens. Intelligentie geeft ons die keuze. Sterker nog, misschien is het zelfs zo dat onze intelligentie is komen bovendrijven als een criterium voor positieve selectie binnen de evolutie, omdat het ons het vermogen geeft om samen te werken, en samen staan we sterk.

Terug naar het hoofdonderwerp. Ik begon dit stuk met een aantal opmerkingen: dat ik vastliep met feitelijke verhaaltjes over de Eik, en met de vraag wat mijn natuurbeleving is. Mijn antwoord is, denk ik, dat ik een link miste met mijn zelfbeeld. Het was te losstaand. Terwijl ik ook graag uitdrukking wil geven aan mijn zelfbeeld. Want ik denk dat mijn zelfbeeld me ook hoop geeft. Kun je op een nuchtere, wetenschappelijke manier de Eik waarderen, dan kun je ook op een nuchtere, wetenschappelijke manier je emoties over je vijand overwinnen en spreken over samenwerking en vrede. Dat idee.

Maar waarom zou je anderen hierover vertellen? Waarom natuurgids worden? Juist omdat we biologische wezens zijn, zijn we volledig afhankelijk van overlevering. Elk brein dat wordt geboren, mist veel kennis, en het is afhankelijk van educatie en training wat het brein kan of doet. Dus er moeten mensen zijn die dit verhaal doorgeven. Keer op keer. Aan iedereen. Want uiteindelijk is mijn zelfbeeld iets fundamenteels. Iets dat misschien elk mens zou moeten weten of horen. En hoe meer mensen deze natuurbeleving delen, hoe beter we misschien kunnen samenleven.

En welke emotie hoort hierbij? Hier heb ik ook over nagedacht. De beste naam die ik ervoor heb gevonden, is "het ultieme". Verhalen over de natuur moeten bijdragen aan de ervaring van "het ultieme". Het ultieme is een emotie die anders is dan verwondering. Het is een fundamentele emotie. Wanneer je leert over al die complexiteit en de samenhang in de natuur en het leven, ervaar je iets wat dieper gaat. Het is een gevoel dat heel dichtbij is, maar toch veel groter dan jezelf, een emotie van bescheidenheid.

Maar dan nu de inleiding voor de verhaaltjes over de Eik. Bovenstaand verhaal is eigenlijk al jaren in de maak, maar ik had het nog nooit uitgeschreven. Deze educatieve opdracht was de druppel: ik liep vast in het schrijven van verhaaltjes. En moest hier wel mee verder. De verhaaltjes zijn vooral geschreven als vingeroefeningen om gestalte te geven aan mijn zelfbeeld.

Veel plezier met de verhaaltjes. Het zijn er zes.

Nr 1. **Over smaak valt niet te twisten.**

Je hebt vast wel eens iets bitters geproefd en meteen willen uitspugen.

Veel giftige stoffen smaken bitter.

Maar waarom is dat zo? Ze zijn niet bitter. Ze smaken bitter voor jou. Ze raken een smaakpapil op je tong die een bericht stuurt naar je hersenen wat maakt dat je het ervaart als bitter.

Maar waarom? Om je het te laten uitspugen, om je te beschermen tegen het gif.

Maar waarom is gif eigenlijk giftig?

Soms, zoals met tannine in de Eik heeft het te maken met de eigenschappen van de stof.

Tannines binden zich bijvoorbeeld aan eiwitten en veranderen hun structuur, wat ze onbruikbaar maakt voor je lichaam.

En dat is vervelend.

Maar soms is dit nadeel ook een voordeel.

Voor planten is het voordeel dat deze eigenschap voorkomt dat planteneters je opeten.

Voor ons heeft de Tannines een voordeel als je leer wilt maken. De eigenschap dat ze giftig maakt, maakt ze ook nuttig. Tannine bindt namelijk aan collageen in de huid, en zorgt hiermee dat het niet bederft.

En dit werkt ook op jouw huid.

Mensenleer bestaat.

En het feit dat mensenleer werkelijk bestaat.

En dat er zelf autobiografieën bestaan, gekaft in leer gemaakt van de huid van de schrijver geeft mij hoe toepasselijk.

Een bittere smaak.

Nr 2. **Ziet u? of kijkt u?**

Ziet u? Of kijkt u?

Terwijl u wacht.

Ziet u, en waardeert u, de complexiteit van uw smartphone?

Ziet u de unieke verzameling minuscule onderdelen van uw telefoon?

Het geheugen, de sensoren en andere elektronische componenten?

Waardeert u de halfgeleiders en zeldzame metalen?

Verbaast u zich erover hoe ze dit allemaal in elkaar hebben weten te zetten?

Of kijkt u alleen maar naar het scherm?

Ziet u? Of kijkt u?

In het bos.

Ziet u, en waardeert u, de complexiteit van de eik?

Ziet u de unieke verzameling minuscule onderdelen? De triljoenen cellen. Kleine fabriekjes, zo klein dat je ze alleen met een microscoop kan zien.

Ziet u dat de eik zijn energie haalt uit licht, zichzelf kan repareren en zich kan voortplanten?

Waardeert u dat de eik samenwerkt met talloze andere dieren en planten?

Verbaast u zich over de eik?

Of kijkt u alleen maar naar haar takken en bladeren?

Ziet u? Of kijkt u?

In de spiegel.

Ziet u, en waardeert u, uw eigen complexiteit?

Ziet u dat u complexer bent dan uw smartphone?

Maar waardeert u dat u net zo complex bent als de eik?

Verbaast u zich hierover?

Of kijkt u slechts naar uw spiegelbeeld?

Ziet u? Of kijkt u?

Vanaf nu.

Zie de eik!

Complexer dan een smartphone.

Leuker dan uw spiegelbeeld.

Nr. 3. **Wijsheid in de dop.**

Stel je een eikeltje voor. Het rolt rond in de palm van je hand.

Plant het in de grond en wacht.

Dagen, weken verstrijken.

En dan, een sprietje groen.

Maar dat is nog maar het begin.

Het eikeltje bevat een geheim.

Een blauwdruk voor een machtige eik.

Alles wat nodig is om een eik te maken is verborgen in dat ene zaadje.

Net als een verhaal dat wacht om verteld te worden.

En stel je nu een rol perkament voor, met krullende letters.

Het is een grondwet. Een oude.

Ook ogenschijnlijk eenvoudig.

Maar open het, lees de woorden.

Ze zijn de basis voor een hele samenleving.

Regels en rechten, plichten en vrijheden.

Zoals het zaadje uitgroeit tot een boom, zo groeit de grondwet uit tot een maatschappij.

Maar hoe gebeurt dat?

Het zaadje heeft de instructies, maar het heeft ook zonlicht, water en aarde nodig.

De grondwet heeft woorden, maar het heeft ook mensen nodig om ze tot leven te brengen.

Rechters, burgers, leiders.

Beide zijn ze afhankelijk van hun omgeving.

En beide kunnen ze veranderen.

Een tak die groeit naar het licht.

Een wet die wordt aangepast aan nieuwe tijden.

Dus, uiteindelijk.

De informatie die besloten lag in de eikel, en de informatie in de grondwet,

groeien uit tot ietsachtigs in een voedzame gezonde bodem.

En daarom vind ik het zo mooi dat de eerste grondwet van Amerika is geschreven met galappelinkt.

Inkt gemaakt met galappels van de eik.

De inkt voor de woorden van de grondwet vindt haar oorsprong in de instructies van de eik.

Dat is toch prachtig.

Nr 4. **Met hout en haar.**

Stel je een dame voor met lange wuivende haren.

Got it?

Nu.

Draai haar binnenste buiten.

Zodanig dat haar haar binnen zit, en de rest buiten.

Voilà!

Dit is een boom.

Een boom wil naar boven. Naar het licht.

Maar hoe doet ze dat?

Het eerste antwoord is natuurlijk, de boom groeit!

En wel op twee manieren. In de hoogte, en in de breedte.

Maar dat is niet alles.

Er is nog een belangrijke manier hoe de boom zo groot wordt.

Een boom wordt vooral groot omdat hij dood gaat.

Niet helemaal, gewoon, dood.

Maar heel goed georganiseerd dood.

De mogelijkheid om zo groot te worden hangt namelijk af van de mogelijkheid om sterk genoeg te zijn.

En hoe wordt de boom zo sterk?

Door zijn hout.

En hout is dood.

Hout gaat niet dood als je de boom omzaagt.

Het is al dood in de boom.

De levende boom groeit op, en over een zijn voormalige, nu dode, zelf.

Het beeld van hout zijn niet onze botten, maar misschien meer ons haar.

Haar is ook dood, maar groeit wel uit je.

En net zoals haar anders kan zijn.

Je hebt immers steil haar, golvend haar, krullend haar en kroeshaar.

Is hout ook anders, afhankelijk van de boom.

Het hout van de eik is sterker dan het hout in andere bomen.

De eik gebruikt meer cellulose, tanine en lignine ten opzichte van andere bomen.

En de eik heeft meer tylosen.

Tylosen zijn een soort ballonnetjes waarmee de eik haar hout waterdicht afsluit.

Deze waterdichte afsluiting helpt tegen vochtverlies, schimmels en bacteriën.

En maakt dus dat de eik groter kan groeien dan andere bomen, en ouder kan worden.

En dit sterke hout maakt het dat we eikenhout sterker waarderen dan andere houtsoorten.

Denk aan eikenhouten wijnvaten en boterkuipen.

Maar ook aan dakspanten, schuttingen, schepen en parketvloeren.

Kortom.

We hebben bossen vol geplant, en onze wereld gebouwd met de lange wuivende haren van de eik.

Nr. 5. Groeien of gegeten worden.

In de afgelopen eeuw is er iets veranderd. Mensen krijgen minder kinderen. Van gezinnen met tien naar één of twee kinderen. Ouders investeren nu meer tijd, geld en aandacht in hun kinderen. Minder broertjes en zusjes betekent meer kansen voor ieder kind. Succes door focus, niet door aantallen. Het succes van een kind heeft dus ook te maken met de broertjes en zusjes die hij/zij nooit had.

Maar kijk nu naar de eik.

Elk jaar laat ze duizenden eikels vallen in haar eigen schaduw. Bevruchte zaden. Elk van die eikels heeft zo dicht bij de moederboom heel weinig kans. Daarom heeft elke eikel twee doelen: of ze dienen als heerlijk voedsel, of ze groeien uit tot een nieuwe eik. Het ene sluit het andere niet uit, maar voor de individuele eikel is het vaak of het één of het ander.

De meeste eikels zullen worden opgegeten. Ze zijn zo gemaakt dat ze onweerstaanbaar lekker zijn. Eekhoorns, gaaien, wilde zwijnen, zelfs mensen kwamen erop af. De eikel vervult hiermee zijn eerste doel: hij trekt dieren aan naar de moederboom.

Maar hier zit het slimme van de eik. Terwijl de dieren zich tegoed doen aan de eikels, nemen ze er ook een paar mee. Ze verstoppen ze voor later, maar vergeten soms waar ze ze hebben achtergelaten. Of ze laten er eentje vallen onderweg. Ver weg van de moederboom, op een plek met zonlicht en ruimte.

Die ene eikel die ontsnapt aan de hongerige monden en op een gunstige plek terechtkomt, krijgt de kans om zijn tweede doel te vervullen: uitgroeien tot een nieuwe eik. Dankzij de hulp van zijn broertjes en zusjes, die de dieren hebben aangetrokken, heeft hij zijn weg gevonden naar een plek waar hij kan gedijen.

Dus ook een soort success door broertjes en zusjes, maar dan door broertjes en zusjes die dienen als eten voor anderen.

Dus de eikel heeft twee mogelijke paden: of hij wordt gegeten en draagt bij aan het leven van anderen, of hij groeit uit tot een boom en zet de cyclus voort. Beide uitkomsten zijn waardevol en dienen het grotere geheel.

Voor de eik als soort is dit een win-winsituatie. Door zoveel eikels te produceren die ofwel dienen als voedsel of als nieuwe bomen, verzekert ze haar voortbestaan.

Misschien zit er dus nog een les in.

Dat ons eigen succes niet alleen onze verdienste is, maar ook afhankelijk van de gemeenschap om ons heen. Dat we, net als de eikel, meerdere rollen kunnen vervullen, en dat elke rol bijdraagt aan het geheel.

Dus de volgende keer dat je onder een eik staat, denk dan aan die duizenden eikels en hun dubbele doel. Het is groeien of gegeten worden.

Nr. 6. **Vershil moet er zijn.**

Ik heb twee dochters.

Zelfde vader, zelfde moeder.

Maar oi! wat zijn ze verschillend.

En kijk in mijn straat.

Ook al zoveel verschillende mensen.

En nemen we de hele stad?

Alle mogelijke soorten en maten!

En? jij en ik? Wij verschillen vast ook veel.

Gelukkig is daar het bos.

Waar een eik gewoon een eik is.

En een beuk gewoon een beuk.

Maar.. helaas.

Er is meer verschil dan jouw oog ziet.

Op DNA-niveau zit er meer verschil tussen 1000 individuele eiken, dan tussen 1000 individuele mensen.

De eik en zijn buur verschillen (genetisch) meer dan jij en je buur.

Wij mensen zijn echt heel veel meer van hetzelfde.

Dus laat die eenheidsworst van de stad achter je.

Voor echte individualiteit, en echte diversiteit moet je naar het bos!

Of.. misschien relevanter in deze tijd: als je bang bent voor verschil, blijf dan vooral onder mensen in de stad!